

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

24 päivänä maaliskuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Luonnollisten henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä – Asetus (EU) 2016/679 – Valvontaviranomaisen toimivalta – 55 artiklan 3 kohta – Tuomioistuinten lainkäyttötehtäviensä yhteydessä suorittamat käsittelytoimet – Käsite – Henkilötietoja sisältävien oikeudenkäyntiasiakirjojen antaminen toimittajille

Asiassa C-245/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Rechtbank Midden-Nederland (Keski-Alankomaiden alioikeus) on esittänyt 29.5.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen samana päivänä, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

X ja

Z

vastaa

Autoriteit Persoonsgegevens,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, varapresidentti L. Bay Larsen sekä tuomarit N. Jääskinen, J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) ja M. Safjan,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.7.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- X ja Z, edustajanaan S. A. J. T. Hoogendoorn, advocaat,
- Autoriteit Persoonsgegevens, edustajinaan G. Dictus ja N. N. Bontje, advocaten,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja C. S. Schillemans,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Aguilera Ruiz,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros ja I. Oliveira,
- Suomen hallitus, asiamiehenään H. Leppo,
- Euroopan komissio, asiamiehinään F. Erlbacher, H. Kranenborg ja D. Nardi,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.10.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL 2016, L 119, s. 1) 55 artiklan 3 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä X ja Z ja toisaalta Autoriteit Persoonsgegevens (tietosuojaviranomainen, Alankomaat) (jäljempänä AP) ja jossa on kyseessä toimittajien oikeus tutustua Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston (ylin hallintotuomioistuin, Alankomaat) istuntopäivänä X:ää ja Z:aa koskeviin henkilötietoihin, jotka sisältyivät oikeudenkäyntiaineistoon, joka liittyi oikeudenkäyntiin, jossa asianosaisena oli Z ja hänen asiamiehenään toimi X.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen 2016/679 johdanto-osan 20 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Vaikka tätä asetusta sovelletaan muun muassa tuomioistuinten ja muiden oikeusviranomaisten toimintaan, unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä voitaisiin täsmentää käsittelytoimia ja -menettelyitä tuomioistuinten ja muiden oikeusviranomaisten suorittaman henkilötietojen käsittelyn osalta. Valvontaviranomaisten toimivalta ei saa kattaa tuomioistuinten oikeudellisiin tehtäviin liittyvää henkilötietojen käsittelyä, jotta voidaan turvata oikeuslaitoksen riippumattomuus sen hoitaessa lainkäyttötehtäviään, päätöksenteko mukaan lukien. Tällaisten tiedonkäsittelytoimien valvonta olisi voitava uskoa jäsenvaltion oikeusjärjestelmään kuuluville erityiselimille, joiden olisi erityisesti varmistettava tämän asetuksen sääntöjen noudattaminen, vahvistettava oikeuslaitoksen edustajien tietoisuutta niille tämän asetuksen mukaisesti kuuluvista velvoitteista ja käsiteltävä tällaisiin tiedonkäsittelytoimiin liittyviä valituksia.”

4 Asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

2. Tätä asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn,

- a) jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan;
- b) jota suorittavat jäsenvaltiot toteuttaessaan SEU V osaston 2 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa;
- c) jonka luonnollinen henkilö suorittaa yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitalouttaan koskevassa toiminnassa;
- d) jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten.

3. Unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan [yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18.12.2000 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetusta (EY) N:o 45/2001 [(EYVL 2001, L 8, s. 1)]. Asetus [N:o 45/2001] ja muut tällaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat unionin säädökset on mukautettava tämän asetuksen periaatteiden ja sääntöjen mukaisiksi 98 artiklaa noudattaen.

– –”

5 Mainitun asetuksen 4 artiklan 2 alakohdan mukaan ”käsittelyllä” tarkoitetaan

”toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista”.

6 Saman asetuksen 51 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että yksi tai useampi riippumaton viranomainen on vastuussa tämän asetuksen soveltamisen valvonnasta luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamiseksi käsittelyssä ja henkilötietojen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi unionissa, jäljempänä ’valvontaviranomainen’.”

7 Asetuksen 2016/679 55 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jokaisella valvontaviranomaisella on sille tämän asetuksen mukaisesti annettujen tehtävien hoitoa ja valtuuksien käyttöä koskeva toimivalta oman jäsenvaltionsa alueella.

2. Jos käsittelyn suorittavat viranomaiset tai yksityiset elimet 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan nojalla, toimivalta on asianomaisen jäsenvaltion valvontaviranomaisella. Tällöin ei sovelleta 56 artiklaa.

3. Valvontaviranomaisilla ei ole toimivaltaa valvoa käsittelytoimia, joita tuomioistuimet suorittavat lainkäyttötehtäviensä yhteydessä.”

Alankomaiden oikeus

- 8 Alankomaiden kuningaskunta antoi asetuksen (EU) 2016/679 täytäntöönpanoa koskevista säännöistä 16.5.2018 lain (yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisesta annettu laki) (wet houdende regels ter uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119) (Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming; Stb. 2018, nro 144). Mainitun lain 6 §:ssä annetaan AP:n tehtäväksi valvoa asetuksen 2016/679 noudattamista Alankomaissa. Kyseisen lain missään säännöksessä ei toisteta asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta.
- 9 Raad van Staten hallintolainkäyttöasioiden osaston puheenjohtaja, Centrale Raad van Beroepin (sosiaaliturva- ja virkamiesasioiden ylioikeus, Alankomaat) lainkäyttöelinten puheenjohtaja ja College van Beroep voor het bedrijfsleven (taloudellis-hallinnollisten asioiden ylioikeus, Alankomaat) antoivat 31.5.2018 asetuksen henkilötietojen käsittelystä hallintotuomioistuimissa (regeling verwerking persoonsgegevens bestuursrechtelijke colleges). Kyseisellä asetuksella perustettiin AVG-commissie bestuursrechtelijke colleges (hallintotuomioistuinten tietosuojatoimikunta, Alankomaat). Kyseisen toimikunnan tehtävänä on neuvoa Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston puheenjohtajaa, Centrale Raad van Beroepin lainkäyttöelimiä sekä College van Beroep voor het bedrijfslevenia asetuksella 2016/679 taattujen oikeuksien kunnioittamista koskevien valitusten käsittelyssä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osastossa 30.10.2018 pidetyssä istunnossa, joka koski oikeudenkäyntiä, jossa asianosaisena oli Z ja hänen asiamiehensä toimi X, heitä lähestyi eräs toimittaja. Heidän keskustellessaan X havaitsi, että toimittajalla oli hallussaan kyseisen asian oikeudenkäyntiaineistoon sisältyviä, muun muassa X:n laatimia asiakirjoja, joista kävi erityisesti ilmi Z:n nimi, osoite ja kansallinen henkilötunnus. Toimittaja ilmoitti saaneensa nämä asiakirjat käyttöönsä, koska Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osasto antaa toimittajille oikeuden tutustua oikeudenkäyntiaineistoon.
- 11 Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston puheenjohtaja vahvisti 21.11.2018 päivätyllä kirjeellä X:lle, että kyseinen osasto antaa tiedotusvälineille tiettyjä tietoja vireillä olevista asioista. Se ilmoitti hänelle, että Raad van Staten viestintäyksikkö antaa istuntopäivänä läsnä olevien toimittajien tutustuttavaksi asiakirjoja, joiden avulla heidän on mahdollista seurata istuntoja, eli jäljennöksen valituskirjelmästä ja siihen annetusta vastineesta sekä tarvittaessa jäljennöksen valituksenalaisesta tuomioistuinratkaisusta, ja nämä asiakirjat hävitetään istuntopäivän päätyttyä.

- 12 X ja Z pyysivät sitten AP:tä toteuttamaan henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen ”täytäntöönpanotoimenpiteitä” Raad van Staten osalta. Pyyntöissään, jotka vastasivat valituksia, he väittivät, että kun Raad van State antoi toimittajille mahdollisuuden tutustua heitä koskeviin henkilötietoihin, jotka olivat peräisin oikeudenkäyntiasiakirjoista, se oli rikkonut asetusta 2016/679.
- 13 AP vastasi näihin pyyntöihin, että se ei ollut asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltainen valvomaan kyseisiä Raad van Staten toteuttamia henkilötietojen käsittelytoimia. Tämän jälkeen se siirsi X:n ja Z:n pyynnöt hallintotuomioistuinten tietosuojatoimikunnalle, joka puolestaan siirsi ne Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston puheenjohtajalle.
- 14 Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston puheenjohtaja arvioi X:n ja Z:n pyynnöt 21.11.2018 päivätyyn kirjeeseensä liittyviksi valituksiksi ja määritteli – hallintotuomioistuinten tietosuojatoimikunnan lausunnon saatuaan – asiakirjoja koskevaan tutustumisoikeuteen sovellettavan uuden käytännön, joka julkaistiin Raad van Staten internetsivustolla.
- 15 X ja Z riitauttivat ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Rechtbank Midden-Nederlandissa (Keski-Alankomaiden alioikeus) päätöksen, jossa AP katsoi, ettei se ollut toimivaltainen käsittelemään heidän vaatimuksiaan.
- 16 Kyseisen tuomioistuimen mukaan se, että toimittajille annetaan oikeus tutustua henkilötietoja sisältäviin oikeudenkäyntiasiakirjoihin ja että ne asetetaan tilapäisesti heidän käyttöönsä, on asetuksen 2016/679 4 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettua henkilötietojen ”käsittelyä”, johon X ja Z eivät nyt käsiteltävässä asiassa ole antaneet suostumustaan. Sen määrittämiseksi, puuttuiko AP:ltä tosiasiallisesti toimivalta ratkaista X:n ja Z:n pyynnöt, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, miten on tulkittava kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään, että valvontaviranomaisella ei ole toimivaltaa valvoa käsittelytoimia, joita tuomioistuimet suorittavat ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä”.
- 17 Tässä tilanteessa Rechtbank Midden-Nederland on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:
- ”Onko asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että ’käsittelytoimiin, joita tuomioistuimet suorittavat lainkäyttötehtäviensä yhteydessä’ voidaan lukea se, että tuomioistuin asettaa henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja tutustuttavaksi, jolloin tutustumismahdollisuus annetaan asettamalla kopioita näistä oikeudenkäyntiasiakirjoista tässä ennakkoratkaisupyynnössä kuvatulla tavalla toimittajien käyttöön?
- Onko tähän kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, vaikuttaako kansallisen valvontaviranomaisen tällaiseen tietojenkäsittelyyn kohdistama valvonta tuomioistuimen riippumattomaan päätöksentekoon konkreettisissa tapauksissa?
  - Onko tähän kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, että kansallisen tuomioistuimen mukaan tietojenkäsittelyn luonteena ja tarkoituksena on toimittajan informoiminen, jotta tämä voi selostaa tuomioistuinmenettelyyn kuuluvaa julkista istuntoa paremmin, millä pyritään edistämään oikeudenkäytön julkisuutta ja avoimuutta?
  - Onko tähän kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, onko tietojenkäsittelyllä nimenomainen perusta kansallisessa oikeudessa?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä, onko asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se, että tuomioistuin asettaa tilapäisesti toimittajien käyttöön henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja, kuuluu kyseisen tuomioistuimen tässä säännöksessä tarkoitettujen ”lainkäyttötehtävien” suorittamiseen. Tässä yhteydessä se pohtii, onko tähän kysymykseen vastaamiseksi otettava huomioon se haitta, jota valvontaviranomaisen toimivallan käyttämisellä voi olla tuomioistuinten riippumattomaan päätöksentekoon konkreettisissa tapauksissa. Se pohtii myös, onko otettava huomioon tämän oikeudenkäyntiasiakirjojen käyttöön asettamisen luonne ja tarkoitus eli se, että toimittajat voivat paremmin selostaa tuomioistuimen menettelyn kulkua, tai se, onko tällä käyttöön asettamisella nimenomainen perusta kansallisessa oikeudessa.
- 19 Aluksi Z väittää yhtäältä, että esitetty kysymys on luonteeltaan hypoteettinen ja että se on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta. Hänen mukaansa on nimittäin niin, että – toisin kuin ennakkoratkaisupyynnössä todetaan – kyseistä tietojenkäsittelyä ei suorita Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osasto vaan Raad van Staten viestintäyksikkö, joka ei ole tuomioistuin. Ennakkoratkaisupyynnössä sisältyy myös useita muita virheitä tai epätasällisyyksiä erityisesti siltä osin kuin on kyse X:ää ja Z:aa suullisen käsittelyn jälkeen lähestyneen henkilön asemasta ja AP:n Raad van Staten hallintolainkäyttöasiain osaston puheenjohtajalle siirtämien pyyntöjen täsmällisestä sisällöstä.
- 20 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin, taikka jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen (ks. tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Asiakirjaväärennökset), C-510/19, EU:C:2020:953, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Lisäksi SEUT 267 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, yksinomaan kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen toteamaan sen ratkaistavaksi saatetun riidan tosiseikat ja arvioimaan niitä (ks. tuomio 26.4.2017, Farkas, C-564/15, EU:C:2017:302, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 22 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on otettava kantaa siihen, sovelletaanko asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohtaa siihen, että pääasiassa kyseessä olevia, henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja asetetaan toimittajien käyttöön, ratkaistakseen, kuuluiko viimeksi mainitun toiminnan laillisuusvalvonta AP:n toimivaltaan vaiko ei. Lisäksi tämän tuomion edellisessä kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että Z ei voi kumota olettamaa siitä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämällä kysymyksellä on merkitystä asian ratkaisun kannalta, pelkästään riitauttamalla kyseisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössään esittämät tosiseikat, joihin unionin tuomioistuimen ei kuulu ottaa kantaa. Tästä seuraa, että Z:n esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

- 23 Toisaalta Z väittää, että unionin tuomioistuimen olisi todettava asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohta pätemättömäksi sillä perusteella, että siihen, että kyseisessä säännöksessä säädetään, ettei asianomaisella valvontaviranomaisella ole toimivaltaa valvoa tuomioistuinten ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä” suorittamia käsittelytoimia, ei liity jäsenvaltioiden velvollisuutta säätää näitä käsittelytoimia koskevista erityisistä valvontasäännöistä, mikä on tehokasta oikeussuojaa koskevasta oikeudesta johtuvien vaatimusten vastaista.
- 24 Tällainen väite ei kuitenkaan voi menestyä, koska – kuten asetuksen 2016/679 johdanto-osan 20 perustelukappaleesta ilmenee – unionin lainsäätäjän tarkoituksena ei ollut kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan antaessaan sulkea kokonaan valvonnan ulkopuolelle tuomioistuinten ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä” suorittamia käsittelytoimia, vaan se ainoastaan sulki pois sen, että näiden toimien valvonta uskottaisiin ulkopuoliselle viranomaiselle.
- 25 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, joka esitetään tiivistetysti tämän tuomion 18 kohdassa, voidaan vastata, on aluksi todettava, että asetuksen 2016/679 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tätä asetusta sovelletaan kaikkeen ”henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa”, tekemättä eroa asianomaisen käsittelyn suorittajan henkilöllisyyden perusteella. Tästä seuraa, että jollei asetuksen 2016/679 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa mainituista tapauksista muuta johdu, kyseistä asetusta sovelletaan käsittelytoimiin, joita ovat suorittaneet niin yksityishenkilöt kuin viranomaiset, mukaan lukien, niin kuin sen johdanto-osan 20 perustelukappaleessa todetaan, oikeusviranomaiset, kuten tuomioistuimet.
- 26 Tätä tulkintaa tukee se, että asetuksen 2016/679 useisiin säännöksiin liittyy mukautuksia, joilla pyritään ottamaan huomioon tuomioistuinten suorittamalle käsittelylle ominaiset erityispiirteet. Näin on erityisesti mainitun asetuksen 55 artiklan 3 kohdan osalta, jossa suljetaan pois valvontaviranomaisen toimivalta sellaisten käsittelytoimien osalta, joita tuomioistuimet suorittavat ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä”.
- 27 Asetus 2016/679 eroaa tältä osin ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta 28.1.2003 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2003/4/EY (EUVL 2003, L 41, s. 26), jota ei sovelleta tuomioistuimiin (tuomio 15.4.2021, Friends of the Irish Environment, C-470/19, EU:C:2021:271, 34–40 kohta).
- 28 Asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen käsittelytoimien, joita tuomioistuimet suorittavat lainkäyttötehtäviensä yhteydessä, käsitteen ulottuvuuden määrittämiseksi on muistutettava, että unionin oikeuden säännöksen tulkittamiseksi on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti mm. tuomio 6.10.2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Tältä osin asetuksen 2016/679 55 artiklasta ilmenee, että kyseisen artiklan tarkoituksena on määrittää toimivalta valvoa henkilötietojen käsittelyä ja erityisesti rajata kansallisen valvontaviranomaisen toimivaltaa.
- 30 Asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohdassa säädetään siten, että valvontaviranomaisen toimivaltaan eivät kuulu käsittelytoimet, joita tuomioistuimet suorittavat ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä”.

- 31 Asetuksen 2016/679 johdanto-osan 20 perustelukappaleessa, jonka valossa kyseistä 55 artiklan 3 kohtaa on luettava, täsmennetään, että tuomioistuinten ”oikeudellisiin tehtäviin” liittyvän henkilötietojen käsittelytoiminnan valvonta olisi voitava uskoa jäsenvaltion oikeusjärjestelmään kuuluville erityiselimille pikemminkin kuin kyseisen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jotta voidaan ”turvata oikeuslaitoksen riippumattomuus sen hoitaessa lainkäyttötehtäviään, päätöksenteko mukaan lukien”.
- 32 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 80 ja 81 kohdassa, asetuksen 2016/679 johdanto-osan 20 perustelukappaleen sanamuodosta ja erityisesti ilmaisun ”mukaan lukien” käytöstä ilmenee, että kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan tavoitteen, jona on turvata oikeuslaitoksen riippumattomuus sen hoitaessa lainkäyttötehtäviään, ulottuvuutta ei voida rajata pelkästään siihen, että taataan tuomioistuinten riippumattomuus tiettyä tuomioistuinratkaisua annettaessa.
- 33 Oikeuslaitoksen riippumattomuuden takaaminen edellyttää nimittäin yleisesti, että tuomioistuimet huolehtivat tuomiovallan käyttöön liittyvistä tehtävistään itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta ja että ne on täten suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa niiden jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa. Unionin oikeudessa edellytettyjen riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeiden noudattaminen edellyttää sellaisten sääntöjen olemassaoloa, joiden perusteella yksityisten kaikki perustellut epäilyt siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, voidaan sivuuttaa (ks. vastaavasti mm. tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 44 kohta; tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63 kohta; tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 72 kohta ja tuomio 21.12.2021, Euro Box Promotion ym., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ja C-840/19, EU:C:2021:1034, 225 kohta).
- 34 Näin ollen asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohdassa oleva viittaus tuomioistuinten ”lainkäyttötehtäviensä yhteydessä” suorittamiin käsittelytoimiin on kyseisen asetuksen asiayhteydessä ymmärrettävä siten, ettei sillä tarkoiteta ainoastaan henkilötietojen käsittelyä, jota tuomioistuimet suorittavat konkreettisten asioiden yhteydessä, vaan että sillä tarkoitetaan laajemmin kaikkia tuomioistuinten lainkäyttötoimintansa yhteydessä suorittamia käsittelytoimia, siten, että valvontaviranomaisen toimivallan ulkopuolelle jäävät sellaiset käsittelytoimet, joihin kohdistuva valvontaviranomaisen valvonta saattaisi suoraan tai välillisesti vaikuttaa tuomioistuinten jäsenten riippumattomuuteen tai heidän ratkaisuihinsa.
- 35 Tältä osin on todettava, että vaikka tuomioistuimen toteuttaman käsittelyn luonne ja tarkoitus liittyvät pääasiallisesti tämän käsittelyn laillisuuden tutkimiseen, ne voivat olla seikkoja, jotka voivat osoittaa, että tämä käsittely kuuluu kyseisen tuomioistuimen ”lainkäyttötehtävien” suorittamiseen.
- 36 Sitä vastoin kysymykset siitä, onko käsittelyllä nimenomainen perusta kansallisessa oikeudessa tai voidaanko sen sisältämät henkilötiedot ilmaista laillisesti kolmansille, liittyvät puolestaan yksinomaan käsittelyn laillisuuden tutkimiseen, koska näillä seikoilla ei ole merkitystä sen määrittämiseksi, onko valvontaviranomaisella toimivalta varmistaa henkilötietojen käsittelyn valvonta asetuksen 2016/679 55 artiklan perusteella.

- 37 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta käsittelystä on todettava, että – sanotun rajoittamatta asetuksessa 2016/679 säädettyjen aineellisten velvoitteiden noudattamista – valvontaviranomaisen toimivaltaan ei kuulu kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan nojalla muun muassa sellainen henkilötietojen käsittely, jota tuomioistuimet suorittavat käsiteltävinään olevien asioiden viestintäpolitiikassaan, kuten se, että toimittajien käyttöön annetaan tilapäisesti oikeudenkäyntiasiakirjoja, jotta he voivat varmistaa oikeudenkäynnin medianäkyvyyden.
- 38 On nimittäin niin, että niiden oikeudenkäyntiasiakirjoihin sisältyvien tietojen määrittäminen, jotka voidaan kulloisenkin asian kohde ja asiayhteys huomioon ottaen antaa toimittajille, jotta he voivat selostaa tuomioistuinmenettelyn kulkua tai selittää annettuun ratkaisuun liittyviä tiettyjä seikkoja, liittyy selvästi siihen, että kyseiset tuomioistuimet hoitavat ”lainkäyttötehtäväänsä”, johon kohdistuva ulkopuolisen viranomaisen valvonta olisi omiaan heikentämään yleisesti oikeuslaitoksen riippumattomuutta.
- 39 Esitettyyn kysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että asetuksen 2016/679 55 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se, että tuomioistuin asettaa tilapäisesti toimittajien käyttöön henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja, jotta toimittajat voivat paremmin selostaa tuomioistuinmenettelyn kulkua, kuuluu mainitussa säännöksessä tarkoitettuun kyseisen tuomioistuimen ”lainkäyttötehtävien” suorittamiseen.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 55 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se, että tuomioistuin asettaa tilapäisesti toimittajien käyttöön henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja, jotta toimittajat voivat paremmin selostaa tuomioistuinmenettelyn kulkua, kuuluu mainitussa säännöksessä tarkoitettuun kyseisen tuomioistuimen ”lainkäyttötehtävien” suorittamiseen.

Allekirjoitukset